

سیمای اقتصادی لبنان

مقدمه

لبنان کشوری کوچک و کوهستانی در غرب آسیا و در کنار سواحل شرقی دریای مدیترانه با مساحت ۱۰۴۰۰ کیلومتر مربع در همسایگی سوریه و فلسطین اشغالی قرار دارد و جمعیت آن ۳/۸۷ میلیون نفر است.

تولید خالص داخلی این کشور ۲۴ میلیارد دلار و در آمد خالص ملی آن سالانه بین ۲۲ تا ۲۴ میلیارد دلار است که عمدتاً از مالیات، درآمدهای گمرکی، صنعت توریسم و هتل‌داری، خدمات بانکی، حواله ارز توسط لبنانی‌های خارج از کشور، فروش املاک و مستغلات، خدمات شبکه های تلفن ثابت و همراه، تولیدات کشاورزی، سیمان و جواهرات تامین می‌شود.

در دو دهه گذشته بیش از ۳۵ درصد نیروی کاری ماهر لبنانی به کشورهای عربی، آمریکا و آفریقایی مهاجرت نموده اند. علاوه بر آن، لبنانی‌هایی که در خارج از این کشور زندگی می‌کنند مراودات تجاری، بازرگانی و بانکی خود را با داخل لبنان حفظ نموده و سالانه حدود ۵/۴ میلیارد دلار از طریق شبکه بانکی وارد کشور می‌نمایند.

لبنان با رشد پنج درصدی در سال ۲۰۰۴ یکی از بهترین دوران اقتصادی خود را در طول پنجاه سال گذشته تجربه کرده‌است. تزریق وام‌های دراز مدت و با بهره کم در پی برگزاری کنفرانس پاریس دو در سال ۲۰۰۳ به میزان ۲/۵۵ میلیارد دلار باعث شد اقتصاد لبنان و بازسازی آن روند خوبی را در پیش بگیرد تا اینکه شروع اختلافات سیاسی که این روند را کند نمود.

در سال ۲۰۰۴ و پس از روی کار آمدن عمر کرامی نقطه عطفی دیگر در اقتصاد لبنان به وجود آمد. کاهش هزینه، برنامه‌ریزی جدید برای بازپرداخت اصل و بهره وام‌های گرفته شده و افزایش درآمدها به خصوص از طریق مالیات مستقیم

ترتیب اروپایی‌ها، آسیایی‌ها، آمریکایی‌ها و در نهایت آفریقایی‌ها رتبه های بعدی را به خود اختصاص داده اند.

صنعت گردشگری و هتل‌داری یکی از منابع اصلی و شاخص های اقتصاد لبنان را تشکیل می‌دهد.

مجموع درآمدهای مالیاتی

مجموع درآمدهای دولت (مالیات های گمرکی و ارزش افزوده) با ۱۴/۷ درصد کاهش نسبت به سال ۲۰۰۴ به ۱/۷ میلیارد دلار رسیده که عمدتاً به دلیل عدم اجرای برنامه های اقتصادی می باشد.

بازار بورس بیروت

شاخص بورس بیروت در پایان روز ۱۸ فوریه ۲۰۰۶، یک سال بعد از اولین روز بازگشایی بورس بیروت پس از ترور رفیق حریری، ۱۵۷۴/۰۲ بود که در مقایسه با سال قبل بیش از ۵۰ درصد رشد را نشان می‌دهد.

ساختمان سازی و معاملات ملکی

سال ۲۰۰۵ یکی از سال‌های خوب لبنان در زمینه ساختمان سازی و معاملات ملکی

(VAT) باعث گردید ۲۶/۳ درصد کمبود بودجه کاهش پیدا نمایند.

شاخص‌های اصلی

- کاهش نرخ رشد اقتصادی از پنج درصد در سال ۲۰۰۴ به کمتر از یک درصد و تا حد صفر در سال ۲۰۰۵.

- ثابت ماندن ارزش برابری لیر لبنان به دلار در سال ۲۰۰۵ (۱۵۰۷ لیر به دلار).

- ذخایر ارزی بانک مرکزی لبنان با ۱/۷ درصد رشد به ۱۱/۷ میلیارد رسیده است.

- مجموع پس اندازها و ذخایر ارزی در بانک‌های لبنان با ۳/۷ درصد رشد به ۷۰/۳ میلیارد دلار رسیده است.

- ۴/۹ میلیارد دلار سرمایه گذاری در بورس بیروت که رشدی معادل ۱۱۳ درصد را نشان می‌دهد.

- نرخ بیکاری ۱۴ درصد

گردشگری

با توجه به جو ایجاد شده به دنبال ترور رفیق حریری، ورود گردشگر با کاهش ۱۰/۸ درصدی نسبت به سال ۲۰۰۴ به ۱/۱۳ میلیون نفر رسید. گردشگرهای عرب با ۴۵۱ هزار نفر بیشترین سهم و پس از آن به

کالاهای سرمایه ای و انواع خودرو بوده است.

این کشور عمده نیازهای مصرفی، سرمایه ای، بهداشتی و ... خود را از کشورهای مختلف از جمله ایران تأمین می نماید که شامل انواع تجهیزات و لوازم بندری و ساحلی، شوینده ها، مواد شیمیایی، محصولات پتروشیمی، روغن های صنعتی، محصولات لاستیکی، شیرآلات و یراق آلات، محصولات بهداشتی ساختمانی، محصولات پلاستیکی، سیم و کابل، لوله، انواع فلزات همچون مس، آلومینیوم، میل گرد، ورق آهن، محصولات پزشکی، تجهیزات بیمارستانی، تولیدات دارویی، ژنراتور، خودروهای سبک و سنگین، تجهیزات اداری و مبلمان، فرش و ... می باشد.

صادرات لبنان

صادرات لبنان نیز با ۱۶/۶ درصد افزایش نسبت به سال ۲۰۰۳ (۲۲۳ میلیون دلار) به ۱/۷۴ میلیارد رسید و این رقم در سال ۲۰۰۵ به ۱/۸۸ میلیارد دلار افزایش یافت.

از دلایل عمده این وضعیت می توان به بازار خوب عراق و فعالیت های تجاری لبنانی برای بازاریابی بازارهای جدید اشاره نمود. انواع ماشین آلات، قطعات یدکی، نمک و سولفور از جمله اقلام صادراتی به عراق بوده است.

تجارت ج.ا. ایران و لبنان

سابقه تجارت و مراودات بازرگانی دو کشور به بیش از ۴۰۰ سال پیش باز می گردد. با توجه به اشارات قبلی و خصلت خاص لبنانی ها (یعنی تاجر بودن)، مؤسسات و شرکت های تجاری لبنان در زمینه تجارت بین کشورها فعالیت بسیار خوبی دارند. در رابطه با ایران نیز این موضوع مصداق دارد و در حال حاضر تعداد زیادی از تجار لبنانی سالانه مقدار قابل ملاحظه ای کالا از جمهوری اسلامی ایران خریداری و به کشورهای آفریقایی، عراق، افغانستان و در مواردی به آمریکا، کانادا و آمریکای لاتین صادر می نمایند. در حال حاضر، سالانه حدود ۷۵ میلیون

فعالیت فرودگاه رفیق حریری
کلیه آمارهای مربوطه نشان دهنده کاهش فعالیت های این فرودگاه می باشد. ورود و خروج مسافری با ۵/۶ درصد کاهش، تعداد مسافران ترانزیتی با ۲۱/۸ درصد کاهش و تعداد پروازها ۲/۱ درصد کاهش روبرو بوده است.

در حال حاضر تعداد زیادی از تجار لبنانی سالانه مقدار قابل ملاحظه ای کالا از ایران خریداری و به کشورهای آفریقایی، عراق، افغانستان و در مواردی به آمریکا، کانادا و آمریکای لاتین صادر می نمایند.

تجارت خارجی لبنان

سال های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۵ سال های فعال تجارت خارجی لبنان است و روند رشد واردات و صادرات به رغم مواجهه لبنان با بحران های سیاسی، حاکی از فعال بودن تجارت می باشد. بیش از ۸۵ درصد تجارت این کشور در دست بخش خصوصی است و دولت صرفاً واردات انواع مواد سوختی و نفتی به ویژه برای تأمین برق مورد نیاز نیروگاهها را مدیریت می نماید. به رغم واردات ۹ میلیاردی و صادرات کمتر از دو میلیاردی لبنان، اقتصاد و تجارت در لبنان فعال است.

واردات لبنان

واردات لبنان با ۳۱ درصد رشد از ۷/۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۳ به رقم ۹/۳۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۴ رسید که عمدتاً به دلیل افزایش جهانی قیمت انواع مواد نفتی و همچنین تغییر نرخ برابری یورو به دلار بوده است. ۷۵ درصد کالاهای وارداتی لبنان شامل کالاهای مصرفی و ۲۵ درصد دیگر شامل

بوده به طوری که بیش از ۱/۲ میلیارد دلار توسط سرمایه گذاران عرب در این زمینه سرمایه گذاری شده است.

صنعت بانکداری

بخش بانکداری در طول سال ۲۰۰۵ به رغم مشکلات اقتصادی موجود رشد آرامی را داشته است. با رشد ۳/۷ درصدی، مجموع ذخایر بانکی از ۶۷/۸ میلیارد دلار به ۷۰/۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۵ رسید. شرایط پولی کشور در لبنان تا حدودی ثابت بوده و به رغم همه شرایط ناگوار و حوادثی که اثرات منفی بر اقتصاد لبنان داشته، درخواست خرید ارزهای خارجی در نیمه اول سال ۲۰۰۵ افزایش چشمگیری داشته است.

برق

تولید برق در سال ۲۰۰۵ با ۱/۷ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۰۴ به حدود ۹/۶۸ میلیارد کیلو وات رسیده است. فعالیت برای بازسازی صنعت برق ادامه دارد. سالانه بیش از ۸۵۰ میلیون دلار ضرر و زیان دهی بخش برق لبنان است.

فعالیت های بندر بیروت

آمارهایی منتشره حاکی از کاهش ۱۵ درصدی ورود کشتی ها در بندر بیروت نسبت به سال ۲۰۰۴ است. در همین رابطه مقدار بار تخلیه و بارگیری شده با ۱۸/۳ درصد کاهش به ۴/۸۲۰ میلیون تن در سال ۲۰۰۵ رسیده است.

براساس همین آمار، تعداد مسافران ورودی و خروجی نیز با کاهش ۳۹ درصدی به ۲۹/۶ هزار نفر رسیده است.

از سوی دیگر، بندر بیروت یکی از مراکز عمده تجارت انواع خودروهای دست دوم اروپایی و آمریکایی است که بخش عمده آن به صورت ترانزیت به عراق و اردن حمل و فروخته می شود و بخشی نیز وارد بازار لبنان می گردد.

دلار کالا بین دو کشور مبادله می‌شود که از این مقدار، حدود ۶۰ میلیون دلار کالا از ایران به لبنان صادر می‌گردد و متقابلاً حدود ۱۵ میلیون دلار کالا واردات ایران است که عموماً انواع کالاهای آمریکایی و کانادایی را شامل می‌شود.

انواع قطعات یدکی صنعتی، خودرو، انواع خشکبار به ویژه پسته و زعفران، خرما، سنگ‌های معدنی و ساختمانی، انواع فرش دستباف و ماشینی، انواع محصولات پتروشیمی و تولیدات نفتی از جمله پارافین-واکس، انواع تولیدات پلاستیکی از جمله صادرات ایران به لبنان است.

در زمینه صدور خدمات فنی و مهندسی با اختصاص خط اعتباری ۴۵ میلیون یورویی بانک توسعه صادرات ایران به لبنان، مقدمه ورود این بخش به بازار لبنان فراهم گردیده است. در همین راستا، چهار پروژه تکمیل و بازسازی شبکه برق و آب و فاضلاب و کشتارگاه در لبنان شروع شده است.

فرش دستباف ایرانی هنوز جایگاه خاص خودش را در لبنان حفظ نموده و سالانه نزدیک به ۱۰ میلیون دلار فرش ایرانی به

لبنان صادر می‌شود. برگزاری مرتب و سالانه نمایشگاه کالاهای ایرانی در شهرهای مختلف لبنان یکی دیگر از عوامل حضور کالاهای ایرانی و علاقه لبنانی‌ها به آنها می‌باشد.

به نظر می‌رسد با توجه به ویژگی خاص تجار لبنانی و به ویژه حضور فعال و با نفوذشان در بازارهای بین‌المللی از یک سو و توان تولیدی صنعتی ایران از سوی دیگر، می‌توان با فراهم آوردن مقدمات شناسایی بیش از پیش فعالان اقتصادی دو کشور با تبادل هیأت‌ها و مشارکت در نمایشگاه‌ها شاهد حضور گسترده‌تر در بازار لبنان و افزایش سطح مبادلات تجاری و همچنین حضور قوی در سایر بازار کشورهای که تجار لبنانی در آنجا فعال هستند، باشیم.

شایان ذکر است در سال ۱۳۷۸ موافقتنامه تأسیس شورای مشترک تجاری بین اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتحادیه اتاق‌های بازرگانی، صنعت و کشاورزی لبنان با هدف نزدیک نمودن فعالان اقتصادی دو کشور، معرفی توانمندی‌ها، بررسی موانع و

پیشنهادات و غیره در تهران به امضا رسید و امید می‌رفت با فعال شدن این شورا شاهد روند مثبت و فزاینده در سطح روابط اقتصادی دو کشور باشیم.

متأسفانه بنا به دلایلی و به رغم پی‌گیری‌های اتاق ایران، این شورا با عدم استقبال و حرکت از جانب لبنانی‌ها مواجه شده و این موضوع همچنان ادامه دارد. البته اتاق ایران بارها با دعوت از رییس اتحادیه اتاق‌های بازرگانی لبنان برای سفر به ایران سعی داشته مقدمه فعال شدن شورا و آشنایی جوامع اقتصادی دو کشور را فراهم آورد که این موضوع نیز مسکوت مانده است.

به نظر می‌رسد با توجه به جایگاه کشور لبنان در منطقه و ارتباطات بین‌المللی به ویژه حضور تجار با سابقه آن در اقصی نقاط جهان به ویژه آفریقا و آمریکای لاتین علاوه بر عرضه محصولات کشورمان در داخل خاک لبنان، زمینه صادرات به کشورهای ثالث نیز فراهم آید.

مصطفی شپیرمحمدیان

برگ اشتراک

در صورت تمایل به اشتراک نشریات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، قسمت‌های زیر را به صورت دقیق و خوانا تکمیل کرده و این برگ را به همراه اصل فیش واریز وجه اشتراک به حساب شماره ۱۰۱۱۰ بانک ملت، شعبه شرکت نفت، یا به نشانی: تهران، کد پستی ۱۵۸۱۴، خیابان طالقانی، شماره ۲۵۴، صندوق پستی ۴۶۷۱ - ۱۵۸۷۵، روابط عمومی ارسال فرمایید.

اشتراک یکساله ماهنامه فارسی اتاق ایران:

هزینه پست برای خارج از کشور به عهده مشترک است. ۶۰۰۰۰ ریال

نام موسسه / شرکت نام و نام خانوادگی تاریخ شروع اشتراک
 نشانی
 کد پستی صندوق پستی
 تلفن شماره
 نام و نام خانوادگی تاریخ شروع اشتراک
 نشانی
 کد پستی صندوق پستی
 تلفن شماره

لطفاً مشخصات فیش بانکی خود را در این محل بنویسید:

امضا

شماره فیش تاریخ فیش
 بانک عامل شعبه مبلغ واریز شده